

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

DRŽAVNO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	20
--	----

II. Razumijevanje teksta:

	5
--	---

III. Gramatika i vokabular:

	15
--	----

IV. Civilizacija i povijest književnosti:

	10
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

Pula, 15. – 17. travnja 2024.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Publius Vergilius Maro, Aeneis, 3, 80-90, 93-101

Pobjegavši iz razorene domovine Trojanci u potrazi za novom postojbinom stižu na otok Del. Eneja pripovijeda što se potom zbilo.

Rex Anius, rex idem hominum Phoebique sacerdos,
vittis et sacra redimitus tempora lauro
occurrit; veterem Anchisen agnovit amicum.
Iungimus hospitio dextras et tecta subimus.
Templa dei saxo venerabar structa vetusto: 5
»Da propriam, Thymbraee, domum; da moenia fessis
et genus et mansuram urbem; serva altera Troiae
Pergama, reliquias Danaum atque immitis Achilli.
Quem sequimur? Quove ire iubes? Ubi ponere sedes?
Da, pater, augurium atque animis illabere nostris.« 10
Vix ea fatus eram: tremere omnia visa repente. (...)

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

Summissi petimus terram et vox fertur ad aures:
»Dardanidae duri, quae vos a stirpe parentum
prima tulit tellus, eadem vos ubere laeto
accipiet reduces. Antiquam exquirite matrem. 15
Hic domus Aeneae cunctis dominabitur oris
et nati natorum et qui nascentur ab illis.«
Haec Phoebus; mixtoque ingens exorta tumultu
laetitia, et cuncti quae sint ea moenia quaerunt,
quo Phoebus vocet errantes iubeatque reverti. 20

KOMENTAR:

1 **Anius** – Anije; **idem** = ujedno (u prijevodu dodati iza *hominum*); 2 **sacra** – prozodija upućuje na padež; **redemitus tempora** – čela omotana (s čelom omotanim); 4 **hospitio** = *hospitaliter*; 5 **venerabar** = *veneratus sum*; 6 **Thymbraeus** – Timbranin, pridjevnik Apolonov; 8 **Pergama** – Pergam, trojanska tvrđava; **Danaum** = *Danaorum*; **Achilli** = *Achillis*; 10 **illabor** – prodrijeti, ući u što (+ dat.); 11 **visa** = *visa sunt* (pazi na konstrukciju); 13 **Dardanidae** = *Troiani*; **quae** = *ea quae*; 14 **tulit** = *genuit*; 18 **nati natorum** = *filii filiorum*; 18 **Phoebus** – sc. *dixit*; **exorta** = *exorta est*.

PRIJEVOD

maks. 20

Prijevod prvog dijela teksta napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Koji su osjećaj kod Trojanaca izazvale Apolonove riječi?

- A mir
- B prijezir
- C radost
- D tugu

	maks. 1
--	----------------

2. Što se Trojanaci pitaju?

- A Gdje se nalaze?
- B Kamo trebaju poći?
- C Koliko će još trpjeti?
- D Zašto se moraju žuriti?

	maks. 1
--	----------------

3. Kako se Trojanaci drže dok čekaju Apolonov govor?

- A odvažno
- B ponizno
- C sumnjičavo
- D uplašeno

	maks. 1
--	----------------

4. Kakvi su Trojanaci, prema Apolonovim riječima?

- A blagi
- B dobri
- C otporni
- D vrijedni

	maks. 1
--	----------------

5. Kakva zemlja čeka Trojance?

- A lijepa
- B plodna
- C slavna
- D velika

	maks. 1
--	----------------

	maks. 5
--	----------------

III. GRAMATIKA I VOKABULAR

A. Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Koja se od navedenih konstrukcija nalazi u drugom dijelu polaznoga teksta (st. 12-20)?

- A akuzativ s infinitivom
- B nominativ s infinitivom
- C perifrastična konjugacija aktivna
- D perifrastična konjugacija pasivna

	maks. 1
--	---------

2. Koja od navedenih imenica
- ne pripada**
- i-osnovama?

- A auris
- B genus
- C stirps
- D urbs

	maks. 1
--	---------

3. Koji se od navedenih oblika može prevesti
- lutajući**
- ?

- A errandi
- B errando
- C errati
- D errato

	maks. 1
--	---------

4. Koja stanka najbolje odgovara strukturi zadanoga heksametra?

et genus et mansuram urbem; serva altera Troiae

- A cezura heftemimera
- B cezura iza trećega troheja
- C cezura pentemimera
- D cezura tritemimera

	maks. 1
--	---------

5. Koja se vrsta riječi
- ne nalazi**
- u zadanom heksametru?

Hic domus Aeneae cunctis dominabitur oris

- A imenica
- B pridjev
- C prilog
- D zamjenica

	maks. 1
--	---------

6. Koliko je spondeja u zadanom heksametru?

Da, pater, augurium atque animis illabere nostris.

- A nijedan
- B jedan
- C dva
- D tri

	maks. 1
--	---------

7. Kakav je oblik **dextra** u odnosu na oblik **dextera**?

- A apokopiran
- B asimiliran
- C dismiliran
- D sinkopiran

	maks. 1
--	---------

8. Zbog koje se prozodijske osobitosti podcrtana riječ može uklopiti u zadani heksametar?
Pergama, reliquias Danaum atque immitis Achilli.

- A zbog afereze
- B zbog dijereze
- C zbog jampskoga kraćenja
- D zbog metričkoga duljenja

	maks. 1
--	---------

9. Koja od navedenih riječi **nema** sinonim u prvom dijelu polaznoga teksta (st. 1-11)?

- A intro
- B quia
- C subito
- D terra

	maks. 1
--	---------

10. Kako se na latinskom kaže **dali biste**?

- A datis
- B dabitis
- C detis
- D dedistis

	maks. 1
--	---------

B. Odgovori na postavljena pitanja (kod prevođenja na latinski upotrijebi riječi iz polaznoga teksta).

11. Kako glasi genitiv množine sintagme **rex idem**?

	maks. 1
--	---------

12. Kako se na latinskom ablativom apsolutnim kaže **davši proročanstvo**?

	maks. 1
--	---------

13. Kako se na latinskom kaže **biti čuvan**?

	maks. 1
--	---------

14. Koja je latinska riječ antonim riječi **iubeo**?

	maks. 1
--	---------

15. Kako se na latinskom jednom riječju kaže **nati natorum**?

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	----------

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Koliko je Vergilijevih *Ekloga*?

- A osam
- B deset
- C dvanaest
- D četrnaest

	maks. 1
--	---------

2. U kojem je pjevanju *Eneide* opisana Didonina nesretna ljubav i smrt?

- A u trećem
- B u četvrtom
- C u petom
- D u šestom

	maks. 1
--	---------

3. Koja je riječ izostavljena na početku Vergilijeva epitafa?

_____ me genuit, Calabri rapuere, tenet nunc
Parthenope; cecini pascua, rura, duces.

- A Capua
- B Corduba
- C Mantua
- D Mutina

	maks. 1
--	---------

4. Što je tema četvrte knjige Vergilijevih *Georgika*?

- A pčelarstvo
- B poljodjelstvo
- C stočarstvo
- D voćarstvo

	maks. 1
--	---------

5. Tko u *Eneidi* izgovara riječi **timeo Danaos et dona ferentes**?

- A Anhiz
- B Eneja
- C Laokoont
- D Prijam

	maks. 1
--	---------

6. Kojim od navedenih pridjeva Vergilije učestalo opisuje Eneju?

- A carus
- B fortis
- C mitis
- D pius

	maks. 1
--	---------

7. Kako su se u starom Rimu nazivali svećenici pojedinih bogova?

- A auguri
- B flamini
- C haruspici
- D salijci

	maks. 1
--	----------------

8. Koji pjesnik Vergilija zove *anima candida*?

- A Horacije
- B Katul
- C Propercije
- D Tibul

	maks. 1
--	----------------

9. Na kojem se brežuljku, smještenu između Foruma i Cirka, nalazio Apolonov hram?

- A na Aventinu
- B na Celiju
- C na Kapitoliju
- D na Palatinu

	maks. 1
--	----------------

10. Što je Kreuza Askaniju?

- A baka
- B majka
- C sestra
- D unuka

	maks. 1
--	----------------

	maks. 10
--	-----------------

RJEŠENJA:

I. PRIJEVOD (20 bodova)

Rex Anius... occurrit,	Kralj Anije dođe ususret,	1
rex idem hominum Phoebique sacerdos,	kralj ljudi i ujedno Febov svećenik,	1
vittis et sacra redimitus tempora lauro;	čela omotana vrpčama i svetim lovorom.	1
veterem Anchisen agnovit amicum.	Prepoznao je staroga prijatelja Anhiza.	1
Iungimus hospitio dextras	Gostoljubivo spojimo desnice (damo si ruke)	1
et tecta subimus.	i uđemo u kuću.	1
Templa dei... venerabar	Poklonio sam se božjemu hramu	1
structa saxo... vetusto:	izgrađenu od staroga kamena:	1
»Da propriam, Thymbraee, domum;	»Timbranine, daj [nam] pravi (vlastiti) dom,	1
da moenia fessis	daj [nam] umornima zidine	1
et genus et mansuram urbem;	i rod i grad koji će trajati.	1
serva altera Troiae Pergama,	Čuvaj drugi trojanski Pergam,	1
reliquias Danaum atque immitis Achilli.	ostatke od Danajaca i okrutnog Ahileja.	1
Quem sequimur?	Koga [da] slijedimo?	1
Quove ire iubes?	Kamo li zapovijedaš da idemo?	1
Ubi ponere sedes?	Kamo da se smjestimo?	1
Da, pater, augurium	Daj [nam], oče, proročanstvo (znamenje)	1
atque animis illabere nostris.«	i uđi u [naša] srca.«	1
Vix ea fatus eram:	Jedva sam to [bio] rekao,	1
tremere omnia visa repente.	[kadli] iznenada se učinilo da se sve trese.	1

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA (5 bodova)

1 – C; 2 – B; 3 – B; 4 – C; 5 – B

III. GRAMATIKA I VOKABULAR (15 bodova)

1 – A; 2 – B; 3 – B; 4 – A; 5 – D; 6 – C; 7 – D; 8 – D; 9 – B; 10 – C; 11 – regum eorundem; 12 – augurio dato; 13 – servari; 14 – prohibeo (veto); 15 – nepotes

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI (10 bodova)

1 – B; 2 – B; 3 – C; 4 – A; 5 – C; 6 – D; 7 – B; 8 – A; 9 – D; 10 – B